

Keuze uit de aanwinsten

Afb. 1. JOHAN BERNARD SCHEFFER
(1765-1809).

Portret van Gerrit van der Pot
van Groeneveld (1732-1807).
Gesigneerd J. B. Scheffer.

Doek, 108 × 83,5 cm.

Opm.: De Rotterdamse koopman Gerrit van der Pot, sinds 1771 heer van Groeneveld in Delfland, was eigenaar van een suikerraffinaderij en aandeelhouder in de porseleinfabriek te Höchst. Als patriot nam hij actief deel aan het politieke leven van zijn tijd. Hij bezat een kostbare en vermaarde verzameling schilderijen, die hij in zijn statige huis aan de Korte Hoogstraat gaarne toonde aan kunstliefhebbers uit binnen- en buitenland. In 1787 vluchtte hij onder de dreiging van een banvonnis naar Brussel, waar hij tot eind 1795 verbleef. Teruggekeerd in zijn vaderstad werd hij eerst benoemd tot Raad der Stad en vervolgens tot Wethouder. Na 1797 heeft hij zich geheel aan zijn kunstverzameling gewijd. Toen het Kabinet van der Pot op 7 juni 1808 te Rotterdam in veiling kwam, gaf Lodewijk Napoleon, Koning van Holland, opdracht het beste deel van de verzameling aan te kopen voor het Koninklijk Museum te Amsterdam, dat bij decreet van 21 april van dat jaar was opgericht. De verzameling bestond uit 159 nummers en bracht in totaal ruim f 127 000 op. De aankoop voor het Koninklijk

Museum betrof 53 nummers, bevattende 63 schilderijen, voor de somma van f 97 030 exclusief de veilingkosten. Het museum kreeg daarmee zijn grootste uitbreiding sedert de stichting in 1800 van de Nationale Konst-Gallery, die zijn voortzetting vond in het Koninklijk Museum en tenslotte in het Rijksmuseum. De belangrijkste schilderijen, die het museum aan deze culturele daad van Lodewijk Napoleon heeft te danken, zijn: de Avondles van Gerard Dou, Isaac zegent Jacob van Govert Flinck, de Essenlaan van Jan Hackaert, het Schildersatelier van Adriaen van Ostade, het Gezicht op de oever van een Italiaans meer van Adam Pynacker, het Portret van bakker Oostwaard van Jan Steen en de Heilige Maagschap van Geertgen tot Sint Jans, dat destijds voor een werk van Hubert en Jan van Eyck werd gehouden.

Op het thans verworven portret ziet men Gerrit van der Pot in zijn kwaliteit van verzamelaar. Het boek, dat hij vasthoudt, is het journaal waarin hij zijn aanwinsten noteerde. Het bevindt zich thans in het Gemeentearchief te Rotterdam. Rechts op de achtergrond ziet men het pronkstuk van zijn verzameling, de Avondles van Dou. Het portretje op de tafel stelt Wilhelmina Maria Catharina Pelerin voor, de derde vrouw van Van der Pot, die hij op 66-jarige leeftijd huwde. Zij stierf in 1799, één jaar na haar huwelijk, in de ouderdom van 26 jaar. Het portret werd in 1802 geschilderd door J. B. Scheffer, hofschilder van Lodewijk Napoleon en vader van Ary Scheffer. De schilder-dichter Gerard van Nijmegen (1735-1808) maakte er het volgende lofdicht op:

Op de afbeelding van den Heer
Gerrit van der Pot, Heer van
Groeneveld, Kunstig geschilderd
door den Heer J. B. Scheffer.

Ziehier het beeld van Van der Pot,
Den Heer van Groeneveld,
Die mild bedeed werd door het lot
Met welvaart, goed en geld;
Maar, 't geen veel meerder zegt,
die, als een menschenvriend,
Den lof der Maatschappij,
de gunst van God verdient.

Litt.: E. W. Moes en E. van Biema, De Nationale Konst-Gallery en het Koninklijk Museum, Amsterdam 1909, pp. 179-187; E. Wiersum, 'Het ontstaan van de verzameling schilderijen van Gerrit van der Pot van Groeneveld te Rotterdam', Oud-Holland 48, 1931, pp. 201-214 en afb. 1; E. Wiersum, 'De brieven van Pieter Joseph Thijs aan Gerrit van der Pot van Groeneveld', Rotterdamsch Jaarboek 1932, pp. 4-17, met afb. *Herk.*: Gekocht van de erven J. E. van der Pot te Rotterdam, 1968.

Afb. 2. Zilveren schaalje met de
gegraveerde voorstelling van de
Bruiloft te Kana.

Diam. 1,54 cm.

NOORDNEDERLANDS, 1605.

Opm.: Rondom de voorstelling het opschrift: CHRISTVS TOT CANA INDE BRVLOFT GHESETEN HEEFT DEN HWELICKEN STAET ALSO VEREERT DAT HY DOOR SIN MACHT EN GOETHEYT ONGHEMETEN HEEFT DAER HET WATER IN WYN VERKEERT 1605. Op de achterzijde van de schaal zijn de letters TE in ligatuur gegraveerd.

Herk.: Amsterdamse kunsthandel, 1968.

Afb. 3. Stroopkan van aardewerk,
beschilderd in blauw, oranje, geel
en groen met een bladerdecor.

H. 20 cm.

ANTWERPEN, 2de helft XVIIe eeuw.

Tent.: Nederlands aardewerk
1500-1800, Gemeentemuseum,
Den Haag 1949, nr. 12.

Herk.: M. B. Keezer, Leiden.
Aankoop 1968.

Afb. 4. Stroopkan van aardewerk,
beschilderd in blauw, oranje, geel
en groen met vruchten.

H. 16,4 cm.

NOORDNEDERLANDS (?), ca. 1600.

Herk.: Nederlandse kunsthandel,
1968.

Afb. 5. Pot met deksel van aardewerk, beschilderd in blauw met strooibloemen- en ranken met vogels.

H. 24,6 cm.

DELFT, einde XVIIe eeuw. Gemerkt met het merk van Gerrit Pietersz. Kam.

Herk.: Nederlandse kunsthandel, 1968.

Afb. 6. Groep van porselein, voorstellende de Liefdesles.

H. 17,8 cm.

FRANKENTHAL, ca. 1755, model van J. W. LANZ. Gemerkt met de leeuw in onderglazuur blauw en ingegrift PH6.

Opm.: Een tweede exemplaar vroeger in de verz. F. F. Uthemann te St. Petersburg-Genève (veil. Keulen, Lempertz 18/20-11-1965, nr. 1846, Taf. 78). Een exemplaar met priesel in de verz. Pauls te Riehen (vroeger in de verz. René Fribourg, geveild te Londen, Sotheby 15-10-1963, nr. 458, met afb.).

Litt.: P. W. Meister, Sammlung Pauls, Riehen, Schweiz, Porzellan des 18. Jahrhunderts, II, Frankfurt a.M. 1967, blz. 98 en 99 (exemplaar in de verz. Pauls).

Herk.: Amsterdamse kunsthandel, 1968.

Afb. 7. DIRCK BARENTSZ (1534-1592).

De graflegging van Christus.

Pen en bruine inkt, bruin gewassen en met witte dekverf gehoogd, 22,2 × 19,5 cm.

Opm.: Verzamelaarsmerk

P. H. (Lugt 2083). De tekening die aan de achterzijde geroid is, werd door Johannes Sadeler in print gebracht.

Afb. 8. PIER FRANCESCO MAZZUCHELLI, gen. il Morazzone (1571-1626).

S. Abbondio van Como.

Pen en bruine inkt, bruin gewassen op blauw papier, 31,1 × 21,6 cm.

Opm.: Voorstudie voor een geborduurd altaarvaandel in de Dom te Como.

Afb. 1.

Afb. 9. PIERRE LOUIS DUBOURCQ (1815-1873).

Zittend meisje, in het costuum van de Campagna Romana. Zwart krijt en aquarel, 36 × 25,6 cm.

Opm.: Behoorde tot een reeks costuumstudies van Dubourcq. Een studie naar hetzelfde meisje, afkomstig van de familie Dubourcq en 1844 gedateerd, bevindt zich in de verzameling Fodor.

Afb. 10. ODILON REDON (1840-1916).

L'Écllosion. Nr. 1 uit de serie 'Dans le Rêve'.

Litho.

Litt.: A. Mellerio, 27.

Afb. 11. HENRI DE TOULOUSE-LAUTREC (1864-1901).

May Milton (affiche).

Litho in kleuren.

Proefdruk vóór de eerste staat.

Litt.: L. Delteil, 356.

Afb. 2

Afb. 3

Afb. 4

Afb. 5

Afb. 6

Afb. 7

Afb. 8

Afb. 9

Afb. 10

Afb. 11